

Михайло Коцюбинський

На крилах пісні

...Чи знайоме вам те гостре, до фізичного болю гостре почуття нудьги за рідною країною, яким обкипає серце від довгого пробування на чужині? Чи відомий вам такий психічний стан, коли за один рідний згук, один образ рідний ладен буваєш заплатити роками життя?

У такому, власне, стані блукав я одної весняної днини понад річкою Прутом, у південній Бессарабії. Якось не тішили моє око ані розлогі, яро-зелені, порізані блакитними озерцями та гірлами плавні, що розляглися за річкою в Румунії, ані жовті, залиті хвилею виноградників по підгір'ю, шпилясті гори, що тиснуться понад Прутом з цього боку.

Від заходу насувалася чорна хмара, душний вітер нахрапом бив об гори, хвилював комиш у плавнях, обривав виноградне листя та гнав його по чорній, каламутній, немов поораній хвилями, річці... Лагодилась буря. Але я байдужно дивився на грізні розрухи натури, не торкала якось мого серця дика краса південної бурі... Роз'ятрений нудьгою, затоплений в задумі, плентався я тихою ходою берегом річки, не помічаючи навіть, як чорна хмара обіймала крайнебо, тихо лізла догори... драглила вже над головою моєю... І тільки перші краплі густого дощу, що з глухим гуком упали на землю серед раптової тиші, змусили мене озирнутися навкруги, пошукати певного захисту від зливи. Але не встиг я ще й озирнутися гаразд, як по моїх напружених нервах ударила хвиля рідних, близьких мені звуків. Я виразно почув журливо-поважний голос української пісні. Що се? У сьому глухому закутку Бессарабії — пісня моєї країни? Чи не омана се, чи не хороблива часом уява моя викликала галюцинацію слуху? Я навіть трохи змішався. Але ні, се не уява: я чую, як пісня дужчає, здіймається вгору, перекочується могутнім грюкотом і гине тихим акордом у плюскоті зливи. Так, се співають, але де і хто? Я почав прислухатися та роздивлятися й незабаром помітив, що голоси лунала з молдаванської колиби, себто островерхої комишової халабудки, яку звичайно ставлять по виноградниках про вартового. "То, мабуть, заробітчани, — подумав я, — яких дощ загнав у колибу". Та наважився й собі податися туди, щоб у гурті перечекати дощову годину.

У колибі було темно; на превелику силу, натуживши зір, здолав я розгледіти своїх товаришів негоди: було їх чоловік з десять. На моє привітання вони відповіли всі в один голос і посунулися, поступаючись місцем на колоді край дверей. Пісня замовкла. Спочатку було якось варівко: чужа людина, очевидячки, псувала трохи настроїв. Дехто кинув увагу про дощ, дехто обіззався жартом, тихим сміхом... Але мелодія, опанувавши душею, загніздившись там, не хутко німіє... Вона виповнює груди, рветься наверх і, прибравшись у поетичні шати слова, вільна, як пташка, шукає простору...

Тим-то й мої співаки не надовго замовкли. Хтось стиха завів пісню, до нього пристав ще один голос, а за хвилину підхопила й решта... Співано чумацьку пісню.

Не знаю, чи то з усіма таке діється, чи то лише зі мною, спраглим усього рідного, тепер далекого від мене, але згуки пісні, що торкалися мого вуха, лягали перед очима фарбами, малювали мені з дивною яскравістю цілі образи. Я перелітав на крилах пісні в давно минуле, я жив у минулому, я бачив, чув, з тріпотанням сердечним відчував смуток, радість та всі перипетії тих почувань...

Нестайко Всеволод Тореадори з Васюківки

Якось влітку Ява сказав:

— Давай влаштуємо бій биків.

— Га? — не відразу второпав я.

— Ти пам'ятаєш, ми в клубі закордонне кіно дивилися "Тореадор"?

— Ага... То й що?

— Пам'ятаєш, на арені розлючений бик, а тут дядько у капелюсі, з гинджалом, перед ним танцює.

— Так-так-так...

— А потім — рраз! Бик — беркиць! І оплески.

— Ага. Здорово... Але це ж убивати треба. Хто ж нам дозволить убивати поголів'я?

— Тю, дурний! Убивати! Що це тобі — м'ясозаготівля, чи що. Це ж видовище. На стадіоні. Вроді футболу. Головне тут — красиво вимахувати червоною плахтою і ловко вивертатися, щоб рогом не зачепило. Ти ж бачив. Тореадори — це найсміливіші герої і ловкачі. Головне тут — тренування і спритність. Розумієш? Уперше в історії Васюківки — бій биків. Тореадор Іван Рень і тореадор Павло Завгородній! Гості з'їжджаються з усієї України. Трансляція по радіо і по телевізору. Навіть у Жмеринці видно буде.

Я посміхнувся. Це було здорово. По радіо, по телевізору і взагалі...

Ми повмощувались зручніше і почали обговорювати подробиці. Насамперед — бик. Кандидатура колгоспного бугая Петьки була відхилена одразу. То таке страшнуче мурмило, що його навіть сам зоотехнік Іван Свиридович боїться. Очі — наче тракторні фари. Землю гребе ногами, як екскаватор. Ні, хай з бугаєм Петькою вороги наші б'ються.

Другою кандидатурою був цап Жора. Це я його кандидатуру висунув, щоб помститися. Дуже мені противний був цап Жора, бо з'їв мою сорочку, колися у калабані купався. Але Ява мене не підтримав.

— Ні, — сказав він, — Жора дуже балакучий. Весь час мекекече. Ми й оплесків не почуємо. І йдеться про бій биків, а не цапів. Треба, щоб було щось бичаче, коров'яче щось — велике і крутороге.

— Коров'яче? — кажу. — Слухай, то, може, узяти просто корову? Бо, крім Петьки, справжніх биків у нас чортма, а корів скільки хочеш. І взагалі ніде не сказано, що обов'язково має бути бик.

Ява задумався:

— Хтозна, може й так.

— Тоді, — кажу, — кращої кандидатури, ніж ваша Контрибуція, і не придумаєш.

— А чому Контрибуція? Чому не ваша Манька?

— Бо в нашої Маньки теля і один ріг зламаний. Ти хочеш, щоб з нас сміялися?

Тореадори з однорогою короною! Карикатура. Такого ще ніколи в світі не було.

— Ну, гаразд, спробуємо Контрибуцію. Завтра поженемо пасти і спробуємо.

Наступного ранку ми зустрілися на шляху, що вів до вигону. Я гнав Маньку, Ява — Контрибуцію. Корови плентались, легковажно метляючи хвостами, і не підозрювали, який це історичний день.

У Яви на голові був крилатий дамський капелюшок, який лишився нам у спадщину від однієї дачниці, що відпочивала в нас позаторік.

У мене під пахвою був килимок. То був знаменитий килимок. Я його пам'ятаю стільки, скільки взагалі щось пам'ятаю. Він висів над моїм ліжком. Килимок був червоний, і на ньому вишито троє кумедних цуценят, що сиділи вкупці, прихилившись одне до одного головами.

Килимок і капелюшок — то був наш тореадорський реманент. По дорозі ми ще вирізали з ліщини дві прекрасні шпаги. Ми були в повній бойовій готовності.

Костенко Ліна
Львівські голуби

Тінь чорна стрімко падає униз —
то білий голуб так злітає вгору.
Проспект пташиний, сонячний карниз
вінчає строгі лінії собору.

Строкаті ритми вулиць і юрби,
дахів похилих старовинні плечі.
Над містом розмовляють голуби.
Про що, не знаю. Про цікаві речі.

Про той собор. Про людство. Про війну.
Про білий світ, про небо з далиною.
А може, він голубці каже: — Ну,
як я літав, ти скучила за мною?..

Дмитро Павличко
Дзвенить у зорях небо чисте...

Дзвенить у зорях небо чисте,
Палає синім льодом шлях.
Неначе дерево безлисте,
Стоїть моя душа в полях.
Як надійшла щаслива доля,
Збудила весняну снагу,
Моя душа, немов тополя,
Зазеленіла на снігу.
Як надійшла любов справдешня,
Хлюпнула пригорщу тепла,
Моя душа, немов черешня,
Понад снігами зацвіла.
Як надійшла і засіяла
Та дружба, що живе в літах,
Моя душа над снігом стала,
Неначе яблуня в плодах